

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forholds tale (det talte ord gælder)

Tak formand og tak for spørgsmålet.

Jeg opfatter spørgsmålet som en opfølgning på den tekniske gennemgang af forordning 883/04, som vi havde i Europaudvalget den 25. februar 2014. Under denne gennemgang blev der bl.a. spurgt til muligheden for at optage børne- og ungeydelsen på bilag X til forordningen og dermed at undtage ydelsen fra eksportabilitet.

I forlængelse af den tekniske gennemgang har jeg bidraget til skatteministerens besvarelse af spørgsmål 136 fra Europaudvalget om samme problemstilling. Men jeg kan forstå, at der fortsat er behov for en uddybning af grunden til, at nogle ydelser kan optages på bilaget, og andre ikke kan. Jeg vil derfor svare forholdsvis detaljeret på spørgsmålet.

Da De Europæiske Fællesskaber blev oprettet i 1958 var en af de første forordninger, der blev vedtaget, forordning nr. 3 om koordinering af vandrende arbejdstagers sociale sikring. Denne forordning blev opdateret og videreført ved forordning nr. 1408 fra 1971. I 2004 blev forordningen atter opdateret og videreført som forordning nr. 883 fra 2004, der trådte i kraft i 2010.

Forordningen koordinerer EU-landenes regler om social sikring for personer, der udnytter retten til fri bevægelighed. Forordningen har ikke til formål at harmonisere reglerne om social sikring. Forordningen skal sikre, at man som borger i EU/EØS ikke mister ret til ydelser ved at bevæge sig mellem EU/EØS-landene.

Koordineringsreglerne hviler på fire principper:

1. Ligebehandling uanset nationalitet
2. Sammenlægning af bopæls-, beskæftigelses- og forsikringsperioder optjent i andre EU/EØS-stater

3. Mulighed for at få udbetalt kontante ydelser ubeskåret i andre EU/EØS-stater, det såkaldte eksportabilitetsprincip.
4. Og endeligt – særligt for pensioner - mulighed for gradvis optjening af ret til pension.

Koordineringsreglerne gælder kun såkaldte "sociale sikringsydelser".

Sociale sikringsydelser er kendetegnet ved, at de tildeles personer, der opfylder objektive betingelser for ydelsen uden en individuel og skønsmæssig vurdering. Hertil kommer, at ydelsen tildeles på et klart defineret lovgrundlag.

Jeg kan nævne folkepension, førtidspension, arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge og børne- og ungeydelsen som eksempler på sociale sikringsydelser.

Udover sociale sikringsydelser har EU/EØS-borgere, som er vandrende arbejdstagere, ret til de samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske arbejdstagere. Det følger af forordning 492 af 2011.

Når disse sociale fordele har karakter af "bistandsydelser" er de ikke omfattet af koordineringsreglerne i forordning 883/04. De er dermed heller ikke omfattet af bl.a. princippet om eksportabilitet og ydes dermed kun i det land, som leverer ydelsen.

Sociale bistandsydelser er karakteriseret ved, at ydelserne tildeles efter trang og udmåles efter ansøgerens individuelle behov. Eksempler på social bistand er kontanthjælp og tillæg til kontanthjælpen.

I 1980'erne opstod der tvivl om koordination af forskellige ydelser, som ikke entydigt var hverken social sikring eller sociale bistandsydelser.

Der var langvarige forhandlinger om sådanne "blandende" ydelsers indplacering i EU-retten. Forhandlingerne mandede ud i, at der i den daværende forordning 1408/71 med virkning fra 1. juli 1992 blev indsat en koordineringsbestemmelse og et bilag om såkaldte "særlige ikke-bidragspligtige ydelser", som var blandede ydelser.

Blandede ydelser er ydelser, der har elementer både fra social sikring og social bistand, og ydelserne udbetales alene i bopælslandet. Her er eksemplet den danske boligstøtte til pensionister.

Boligstøtte til pensionister er en blandet ydelse, fordi ydelsen på den ene side ligner social sikring, da den har karakter af en slags pensionstillæg, mens ydelsen på den anden side beregnes efter trang og en individuel vurdering af pensionistens indtægt og boligforhold.

Betingelserne for og formålet med bilaget i forordning 1408/71 blev videreført som bilag X i forordning 883/04, som trådte i kraft den 1. maj 2010.

Bilaget har hjemmel i forordningens art. 70, der omhandler de særlige ikke-bidragspligtige ydelser, som har træk af både social sikring og social bistand. Dvs. blendede ydelser.

Oprindeligt havde vi tre danske ydelser optegnet i bilaget, nemlig ledighedsydelse, revalideringsydelse og boligstøtte til pensionister.

Grunden til, at revalideringsydelsen udgik af bilaget, var, at ydelsen blev omdefineret til en naturalydelse, dvs. en social indsats, der var hængt op på en handlingsplan for revalidering. Der var derfor ikke længere tale om en kontantydelse, og allerede af den grund kunne ydelsen ikke længere eksporteres til udlandet.

Ledighedsydelsen udgik af bilag X i forbindelse med revision af forordningen, hvor det blev konstateret, at ydelsen reelt var en social sikringsydelse og ikke en blandet ydelse. Der er dog fastsat særlige udbetalingsregler for denne ydelse, da kun få medlemsstater har en tilsvarende ydelse. Det fremgår nu af bilag XI til forordning 883/04, at ledighedsydelsen kun udbetales til arbejdsløse, der rejser til en anden medlemsstat, når denne medlemsstat har lignende beskæftigelsesordninger for den samme personkategori.

Herefter har Danmark kun boligstøtte til pensionister med i den danske optegnelse i bilag X, da det er en blandet ydelse.

Det bemærkes, at når ny lovgivning overvejes i Danmark, vurderes denne altid i forhold til EU-retten. I den forbindelse bliver der taget stilling til, hvorvidt en ydelse kan være en kandidat til bilag X i forordning 883/04. Der er ikke aktuelt andre ydelser, som er søgt optaget på bilaget.

Lad mig nu redegøre for, hvorfor den danske børne- og ungeydelse, som jeg tidligere har svaret, ikke kan optages på bilag X.

Forudsætningen for, at en ydelse kan blive optaget på bilag X er, som nævnt, at det er en blandet ydelse, en såkaldt "særlig ikke-bidragspligtige ydelse", efter forordningens art. 70.

Den danske børne- og ungeydelse er derimod omfattet af begrebet "familieydelse" i art. 3, stk. 1 i forordning 883/04 om koordinering af social sikring. Der er tale om en klassisk social sikringsydelse, der tildeles uden individuel bedømmelse af personlige forhold, og ydelsen indeholder ikke elementer af social bistand.

Børne- og ungeydelsen er således ikke omfattet af art. 70, og der er dermed ikke hjemmel til at få den danske børne- og ungeydelse optaget i forordningens bilag X.

Lad mig i den forbindelse sige, at bilag X er en klar undtagelse fra forordningens altovervejende hovedregel om, at kontante sikringsydelser skal eksporteres. Artikel 70 og bilag X fortolkes derfor indskrænkende af EU-domstolen.

Det kan bl.a. nævnes, at der er eksempler på, at EU-Domstolen har underkendt en bilagsoptegnelse på bilag X med den begrundelse, at de ydelser, der stod opført, reelt var social sikring og ikke blandede ydelser.

Der var konkret tale om en sag, hvor bl.a. familieydelser til handicappede børn og til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ved pasning af børn med særlige behov/handicap var optaget i bilag X (som dengang hed bilag II a). Det betød, at disse ydelser ikke kunne eksporteres.

Kommissionen anlagde sag mod Rådet og Europa-Parlamentet, der havde vedtaget den forordning, hvori disse ydelser var optaget i bilaget, fordi Kommissionen fandt, at der var tale om social sikring.

Domstolen gav Kommissionen medhold i, at de omhandlede ydelser var sociale sikringsydelser og derfor ikke kunne optages i bilaget som særlige ikke-bidragspligtige ydelser.

Jeg har nu udførligt redegjort for, at der ikke er hjemmel til at optage den danske børne- og ungeydelse i bilag X til forordning 883/04, da det er en social sikringsydelse.

Tak formand.